

Församlingsinstruktion för Hammarö församling

Godkänd i kyrkofullmäktige
2023-11-07

Innehållsförteckning

Introduktion.....	3
Pastoralt program för Hammarö församling	3
Hammarö församlings strävan.....	3
Hammarö församlings vision.....	3
Hammarö församlings mål	3
Vår identitet som kyrka	4
Kyrkor	4
Gudstjänst	4
Tjänster	5
Kyrkomusiker.....	5
Församlingens verksamhet på andra språk.....	5
Omvärldsanalys	5
Grundläggande uppgiften.....	8
Gudstjänster och kyrkliga handlingar	8
Undervisning.....	8
Diakoni	9
Mission.....	9
Utvecklingsområden.....	10
1/. Barn och familj	10
2/. Konfirmander, unga ledare och ungdomar	10
3/. Daglediga och äldre	10
Bilaga 1: Diakonipastoral - Handlingsplan för diakoni.....	11
Bilaga 2: Gudstjänstplan	13
Bilaga 3: Pastoral handlingsplan för dop	14
Bilaga 4: Pastoral handlingsplan för konfirmandarbetet.....	16
Bilaga 5: Pastoral handlingsplan för begravning	17
Bilaga 5.1: Rutiner för gravsättning inklusive etiska överväganden.....	19
Bilaga 6: Hammarö församlings organisation	21
Barnkonsekvensanalys.....	22
Domkapitlets beslut om utfärdande av församlingsinstruktion för Hammarö församling.....	24

Introduktion

Församlingsinstruktionen är ett identitets- och måldokument som beskriver arbetet med den grundläggande uppgiften under de kommande fyra åren i Hammarö församling.

Det pastorala programmet är svar på frågan vad det är att vara kyrka på den ort man verkar och vilka tankar som finns framåt. Det bör bli synligt vilka konsekvenser som gjorts utifrån omvärldsbeskrivningen.

De pastorala handlingsplanerna är församlingens strategiska dokument för diakoni, gudstjänst, dop, konfirmation och begravning, som beskriver de konkreta åtgärderna som ska utföras för att vi ska uppnå våra mål.

Pastoralt program för Hammarö församling

Hammarö församling har som grundläggande uppgift att bedriva gudstjänst, undervisning, diakoni och mission. Som folkkyrka ska församlingen finnas för alla de som bor och vistas inom församlingens område.

Det pastorala programmet vill ge människor möjlighet att växa i tro och leva sin tro i handling gentemot medmänniskor och skapelse. Församlingen vill vara en lärande församling. Genom församlingsbors önskemål och synpunkter samt medarbetares reflektion kan verksamheter utvecklas och förbättras.

Hammarö församlings strävan

Hammarö församling vill vara "kyrkan mitt i byn" och en naturlig del av samhället. Församlingens medarbetare och kyrkor ska vara tillgängliga för människor som söker stöd och hjälp. Framtoningen bör vara att kyrkan med dess verksamhet är relevant, viktig och värdefull.

Församlingen ska värna skapelsen och livet och därför arbeta miljö- och klimatfrämjande. Arbetet för hållbarhet ska genomsyra församlingens liv och kommuniceras utåt i samhället.

Hammarö församlings vision

Hammarö församling vill förmedla tro genom hopp och gemenskap och vara en omistlig del av livet på Hammarö.

Hammarö församlings mål

Att öka antalet deltagare i församlingens olika verksamheter.

Att verka för hållbarhet, klimat och miljö i verksamheter och framtoning.

Vår identitet som kyrka

Vad det innebär att vara kyrka på Hammarö, och hur församlingen lever och verkar i närområdet och med människorna på ön.

Kyrkor

I Hammarö församling finns två kyrkor: Hammarö kyrka (Värmlands enda kvarvarande medeltida träkyrka) och Skoghalls kyrka (1950-tal).

Hammarö kyrka används för huvudgudstjänster. I denna kyrka sker också merparten av församlingens kyrkliga handlingar: dop, konfirmation, vigsel och begravning. Kyrkan används också för skolsamlingar och konserter.

Skoghalls kyrka har fin akustik och används ofta för musikgudstjänster och konserter. Här firas under terminstid gudstjänst varje söndag. I vardagen hålls andakter (i samband med lunch för daglediga etc). Vid jul och påsk firas i Skoghalls kyrka gudstjänster med efterföljande mat och gemenskap. Vid några tillfällen per år används Skoghalls kyrka för skolsamlingar.

Församlingen har även ett litet kapell, Mariakapellet, invid Hammarö kyrka.

Gudstjänst

Hammarö församling firar huvudgudstjänst varje söndag och kyrklig helgdag.

Gudstjänststatistik 2022	Totalt	Hammarö k:a	Skoghalls k:a
Huvudgudstjänster	59	51	8
--- med nattvard	29	21	8

Källa: Församlingsstatistiken

Under ett genomsnittligt år (2022) firas 51 huvudgudstjänster i Hammarö kyrka och 8 i Skoghalls kyrka.

Församlingen firar regelbundet gemensamma gudstjänster med övriga församlingar/pastorat inom Värmlands södra kontrakt, och firar huvudgudstjänst tillsammans med lokala Lövnäskyrkan (Equmeniakyrkan) några gånger per år.

Församlingen följer Den svenska kyrkohandboken i alla gudstjänster.

Gudtjänstutveckling engagerar medarbetarna i Hammarö församling. Vid säsongsplaneringar med präster, kantorer, pedagoger och kyrkvårdar samtalas kring hur gudstjänster kan utformas/förnyas.

Musiken är en viktig del av gudstjänsten. I många av församlingens gudstjänster medverkar körer, solister eller extern musiker. Regelbundet bjuds gäster in för att berätta om exempelvis internationellt arbete eller miljöarbete.

Tjänster

Församlingens personalstyrka omfattar allt som allt 28 årsarbeten. Församlingens organisationsschema återfinns i Bilaga 6.

Församlingen har full bemanning i vigningstjänsten, vilket innebär en kyrkoherde, tre komministrar och en diakon. Ingen förändring har skett när det gäller bemanning eller inriktning för vigningstjänster.

Disponering av prästtjänsterna i församlingen sker utifrån ansvarsfördelning när det gäller innehåll samt geografi så att närhetsprincipen upprätthålls.

Hammarö är till landytan Värmlands minsta kommun, och det är nära till allt på Hammarö. Kyrkoherde och komministrar utgår ifrån Hammarö kyrka, men rör sig över hela ön.

En komminister har specifikt ansvar för barn-, ungdom- och skolkontakter. Två präster arbetar med konfirmander och med andakter/gudstjänst på äldreboenden. Sorgegruppsarbetet bedrivs också av präster och ibland diakon.

Kyrkomusiker

Enligt domkapitlets beslut av 2021-12-16, dnr DK 2021-0080, ska behörighetskravet för kyrkomusiker i Hammarö församling vara B-nivå alt. A-nivå.

Församlingen har i nuläget en organist med examen på A-nivå, och två kantorer med behörighet på C-nivå. En kantor har därutöver en pianist/pianopedagogexamen. Samtliga tre musikertjänster är i skrivande stund tillsatta.

Församlingens verksamhet på andra språk

I församlingen finns följande större språkgrupper representerade: Finsktalande.

I ordinarie församlingsverksamhet arbetas med språk på följande sätt: Vi samverkar med kommunen och Röda Korset i social verksamhet med exempelvis språkträning. Finska gudstjänster erbjuds några gånger per termin genom finsktalande präst och med församlingens kantorer och vaktmästare.

Finns beredskap för tillfälliga och akuta behov av att möta människor på andra språk än svenska? Församlingens anställda kan möta människor på engelska språket.

Omvärldsanalys

Hammarö församling omfattas till ytan av Hammarö kommun, som är Värmlands minsta kommun sett till landarealen.

Hammarö är en inflyttningskommun. Befolkningen har ökat de senaste åren och ökningen väntas fortsätta. Det har byggts många nya bostäder, både villor och lägenheter. En orsak till att människor väljer Hammarö som bostadsort är att boendet ligger naturnära och läget är centralt. Många inflyttare har anknytning till ön, och det är många barnfamiljer som flyttar in till kommunen.

Det är vanligt med pendling till annan ort för att arbeta. Hammaröborna har ofta eftergymnasial utbildning. Hammarö har gott renommé som skolkommun, och förskolor och

skolor finns på ett flertal ställen i kommunen. Gymnasieungdomarna pendlar till skolor i Karlstad med omnejd, och efter gymnasiet lämnar många ungdomar Hammarö för att studera på annan ort.

Inpendlingen till kommunen utgörs i första hand av de kommunanställda, samt personalen vid Skoghalls bruk, bosatta på annan ort.

Hammarö får allt fler äldre invånare. Tidigare flyttade en hel del pensionärer till Karlstad men idag väljer många att bo i någon av de lägenheter som byggs i tätorten Skoghall.

Hammaröborna har förhållandevis höga inkomster, och kommunen intar därmed en särställning jämfört med Värmland i övrigt. Sett till storleken på den sammanräknade förvärvsinkomsten rankas Hammarö som nummer 28 bland Sveriges alla kommuner (2019: nummer 21), vilket också avspeglar sig i skattekraften och i kyrkoavgiftsunderlaget.

Befolkningsprognosen för Hammarö pekar på en ökande folkmängd fram till 2030:

Befolkningsutveckling Hammarö 2019–2030

År	Invånare	Prognos 2030
Antal kommuninvånare 2019	16 553	18 900
Antal kommuninvånare 2022	16 820	17 863

Källa: SCB

Befolkningsutvecklingen för Hammarö har varit positiv genom åren och befolkningen beräknas att fortsätta öka, om än i lägre takt. Eftersom inflyttningen till Hammarö är stor finns det många barn, och också vuxna i yrkesarbetande ålder i befolkningen. Men det är i grupperna av yngre, under 5 år, och äldre, över 65 år, som befolkningen ökar snabbast.

Prognosen som gjordes 2022 för befolkningsutvecklingen på Hammarö uppvisar något lägre värden för 2030, än vad motsvarande prognos visade på 2019. Man får således räkna med en långsammare befolkningsutveckling än vad som tidigare prognosticerades.

Befolkningsutvecklingen tillika med skattekraften – den beskattningsbara inkomsten per invånare i hemmakommunen – är av stor betydelse även för församlingens ekonomiska framtidsutsikter, som bakgrundsfaktorer för medlemsutvecklingen och kyrkoavgiftsunderlagets ökning.

Skattekraft index

	Riket	Värmlands län	Hammarö
Index skattekraft 2020	100	90	106
--- 2023	100	88	103

Källa: SCB Regionfakta

Som enda kommun i Värmland hamnar Hammarö på ett indextal över 100, vilket betyder en större skattekraft per invånare än i riket som helhet för 2023. Hammarös försprång vad gäller skattekraften är dock minskande, och parallellt härmed minskar skattekraften för Värmlands län i förhållande till hela riket.

Hammarön med postnummer 663 xx delas av två postorter, Hammarö och Skoghall, tillika underlag för valdistriktsindelning vid kyrkoval med mera. En viss socioekonomisk skillnad

mellan postorterna kan skönjas i det att Skoghall kännetecknas av sin historiska roll som bruksort.

I Skoghall bor människor i lägenheter, både hyres- och bostadsrätter, radhus, villor och i olika särskilda boenden. Det finns två särskilda boenden för äldre i Skoghall med cirka 120 platser. Det finns även två trygghetsboenden för äldre personer i Skoghall. Hammarödelen består främst av enfamiljshus med centrum i Hammarö kulturbygd.

Till Hammarö kulturbygd är det cirka 6 kilometer från Skoghalls centrum och cirka 8 kilometer från Karlstad. Hammarö kyrka med kyrkogård, församlingshemmet Hammars gård, kanslihus och Mariakapellet ligger här i närheten. I kulturbygden finns en pilgrimsled där vandrare i alla åldrar rör sig året om. Denna pilgrimsled är del av en ansedd pilgrimsled som har sitt mål i Trondheim och Nidarosdomen.

Strandnära vid kusten och ute på öarna i Vänern utanför Hammarön hittar vi kyrkans holmar, med ett stort antal fritidshus på arrendetomter.

Grundläggande uppgiften

Församlingens grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Syftet är att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas.

Gudstjänster och kyrkliga handlingar

Församlingen firar gudstjänst varje söndag och kyrklig helgdag. Oftast firas ytterligare en gudstjänst under höst, vinter och vår. Efter gudstjänsten bjuds ofta enklare fika och möjlighet till en stunds fortsatt gemenskap.

Gudstjänster med små och stora firas i båda kyrkorna. Under hösten bjuder vi in sexåringarna med familj till en gudstjänst för att få ta emot Barnens bästa bibel. Under våren bjuder vi in till en dopfest.

Gudstjänst och andakter firas regelbundet på äldreboenden. Under sommarhalvåret firas oftast några friluftsgudstjänster.

Hammarö församling erbjuder tider för dop, vigsel och begravning varje vecka. Begravningstid erbjuds även lördagar (ej sommartid).

Församlingen bjuder in till dop via brev, annonsering på hemsidan och i sociala medier. Dopuppföljning sker genom inbjudan till församlingens olika barnverksamheter.

Ungdomar bjud in till konfirmation det år de fyller 14/går 8:e klass. Uppföljning av konfirmation sker genom inbjudan att bli ung ledare.

I samband med begravningsgudstjänsten inbjuds till tacksägelse efterföljande söndag. Vi bjuder också in till sorggrupp, och under hösten till en minnesgudstjänst vid Allhelgona. I adventstid görs ett hembesök med blomma till de som mist sin livskamrat under året.

Uppföljning av begravning sker också genom att kyrkogårdsförvaltningens medarbetare möter de sörjande i samband med besök på kyrkogård/minneslund. Medarbetarna på kyrkogården bistår med både samtal och praktisk hjälp.

Undervisning

Undervisning sker i gudstjänster och i församlingens vardagsverksamheter. En del av undervisningen sker genom sång och musik. Församlingens kyrkomusiker leder körer för barn och vuxna. Vuxenkörerna är av olika karaktär för att många ska kunna få sjunga. Vuxenkörerna sjunger vanligen i gudstjänster flera gånger per termin. Undervisning för vuxna sker också i form av studiecirklar och föredrag.

Verksamhet med undervisning bjuds för barn i olika åldrar. Förälder med bebis kan delta i babyrytmik på vardagar. Babyrytmiken kan fungera både som en ingång till dop och en uppföljning av dopet. Ett par dagar i veckan erbjuds en öppen förskola för barn 1-6 år med förälder. För dem som är 7-9 år finns gemenskap i Kyrkis en gång per vecka. Barn i 4:e-6:e klass erbjuds After School en gång i veckan samt några dagars kollo på sommarlovet.

Tonåringar i årskurs 8 bjuds in till konfirmationsundervisning och alla som fyllt 13 år och uppåt är välkomna i Svenska Kyrkans Unga. Efter konfirmationen inbjuds alla konfirmander att fortsätta som Unga ledare.

Undervisning sker även vid de skolsamlingar inför högtider som äger rum i kyrkorna.

Diakoni

Diakoni är hela församlingens angelägenhet och det diakonala arbetet berör alla åldrar. Den diakonala verksamheten innefattar både enskild själavård och gruppverksamhet. I det diakonala arbetet ingår stöd vid sjukdom och utsatthet. Regelbundna besök görs på äldreboenden i kommunen samt även på sjukhus. Besöksverksamhet till enskilda utförs av diakon, präst och ideella medarbetare.

Verksamhet för daglediga erbjuds i Skoghalls församlingshem varje vecka under höst, vinter och vår i ett flertal sammanhang. Integrationsarbete och arbetsträning är former av diakonal verksamhet.

Mission

Mission är församlingens uppdrag. I varje möte ska inriktningen vara att förmedla tro, hopp och omtanke och bjuda in till gemenskap. Genom ACT Svenska kyrkan och Globala gruppen riktas blick och arbete till stöd för människor runt om i världen. Lokalt sker mission genom samverkan med olika aktörer, samt när församlingens medarbetare deltar i samhällslivet.

Utvecklingsområden

Genom hela församlingsinstruktionen löper en röd tråd. Denna tråd utmynnar i ett antal (max tre) övergripande utvecklingsområden. Utvecklingsområdena visar i vilken riktning man vill gå och hur man vill prioritera det kommande arbetet. Utvecklingsområdena ska vara tydliga i varje års verksamhetsplanering inom församlingsinstruktionens giltighetstid.

Utvecklingsområden är också grunden för de samtal som kommer att föras under en biskopsvisitation och genererar utbildningar och kursutbud till stiftskansliets utbildningskatalog.

1/. Barn och familj

Hammarö församling verkar i en inflyttningskommun med en stor andel barnfamiljer. Många familjer har en hektisk vardag. Familjerna har inte alltid tid att umgås kring mat och aktivitet. Ofta är aktiviteter uppdelade åldersmässigt och verksamhetsmässigt. Församlingen erbjuder sedan länge flera olika verksamheter för barn, från bebisar till tonåringar.

Församlingen har etablerat konceptet "Messy Church", och vill fortsatt att utveckla verksamheten och nå ut till fler.

Vi vill skapa en sömlös övergång mellan åldrarna, vilket t ex innebär att vi framöver kommer att bjuda in 13-åringar till ungdomsgruppen.

2/. Konfirmander, unga ledare och ungdomar

Vi vill fortsätta utveckla unga ledare, så att de medverkar även i andra funktioner än i konfirmandverksamheten.

Vi vill arbeta för att ungdomsgruppen ska bli mer självständig och får större självförtroende.

3/. Daglediga och äldre

Hammarö församling får allt fler äldre invånare. Många äldre bor ensamma och upplever ensamhet i sin vardag. Vi vill erbjuda gemenskap och mötesplatser såväl söndag som vardag.

En fortsatt strävan är att hålla våra kyrkor öppna. Hammarö församling vill öka närvaron och gemenskapen.

Bilaga 1: Diakonipastoral - Handlingsplan för diakoni

Församlingens uppdrag att bedriva diakoni/diakonisyn

"Sannerligen, vad ni gjort för någon av dessa minsta som är mina bröder, det har ni också gjort för mig" Matt. 25:4

"Du skall älska Herren, din Gud, med hela ditt hjärta och med hela din själ och med hela ditt förstånd. Du skall älska din nästa som dig själv." Matt. 22:37-39

Diakoni är en av kyrkans grundläggande uppgifter tillsammans med gudstjänst, undervisning och mission.

Diakoni kan ses som Teologi omsatt i praktisk handling och socialt arbete på Kristi uppdrag. Det är också:

- *Kyrkans omsorg om medmänniskan och skapelsen.
- *En bärande del av kyrkans identitet och uppdrag.
- *Kristen tro omsatt i handling
- *Att vara medmänniska

Församlingens nuvarande arbete - detta gör vi

Diakoni är ett uppdrag som vi alla får med oss i dopet. Det är alltså alla döptas uppdrag att utöva diakoni. Att vara diakonala. Församlingens diakonala arbete ska vara till hjälp och stöd för människor som behöver omsorg och de som har hamnat i svåra livssituationer. Den diakonala verksamheten är bred och inbegriper bland annat möten, samtal och verksamhet med ideella medarbetare och praktisk handledning. Den diakonala hållningen är allas uppgift och diakonens ansvarsområde.

Det finns många verksamheter i församlingen som kan ses som huvudsakligen diakonala och diakonin utövas på tre nivåer parallellt: Samhälle, grupp och individ.

Samhälle

Arbetet på samhällsnivå i Hammarö församling innebär dels att berätta om diakoni och göra den känd, dels att ha kontakt med andra aktörer och följa samhällsutvecklingen på olika fronter. Att undersöka och analysera människornas livsvillkor. Följa samhällsdebatten, vara en aktiv samarbetspartner till så väl kommun, region och föreningar och företagare. Det arbete som görs här kallas ibland för profetiskt eller politiskt.

Grupp

Det arbete som sker på gruppnivå är kanske det som syns mest och som är mest känt bland de flesta församlingsbor. I vår församling handlar det till stor del om gemensamhetsskapande aktiviteter. Ofta riktar de sig till daglediga och äldre.

De aktiviteter som vanligtvis kategoriseras som direkt diakonala hos oss är verksamheter i Skoghalls kyrka under vardagarna. En anledning till detta är att ofrivillig ensamhet är en av de enskilt största diakonala utmaningarna på Hammarö. Men det finns också aktiviteter som planeras och genomförs utan att för den skull bli fasta punkter i ett schema. När aktiviteter på gruppnivå fungerar som de ska blir det till ett slags förebyggande diakoni.

Individ

På Hammarö är den enskilt största delen av diakonens arbete direkt kopplat till individer. Det ägnas många timmar åt själavård. Ibland är kontakten initierad av en större livshändelse men det är inte alltid. Människor tar kontakt med församlingen på eget initiativ ganska ofta efter att de blivit tipsade om möjligheten att prata med en diakon av socialtjänsten eller sjukvården

Frågor om ekonomiskt stöd hör också till arbetet på individnivå. Hammarö församling har inga egna fonder för ekonomiskt stöd till individer. Vi kan ändå ibland hjälpa till exempelvis med en matkasse när det kniper.

Utmaningar och framtida behov:

Några av de förbättringsområden och utmaningar som behöver arbetas vidare med är dessa:

Det är lätt att göra och att fortsätta göra men för att behålla diakonin i en aktivitet/verksamhet är det av yttersta vikt att den verkligen fyller det syfte vi önskar och att behovet av den finns på gruppnivå. Varje verksamhet behöver kontinuerligt utvärderas och olika alternativa aktiviteter övervägas och tillåtas att utmana det invanda och etablerade handlings sättet. Med en i framtiden växande församling och minskande ekonomi blir det alltmer angeläget att detta görs regelbundet.

Den ökande ekonomiska utsattheten är ett stort bekymmer för diakonin. Det tas emot många förfrågningar som inte alltid kan tillmötesgåas. Det finns ett behov av ett beslutsstöd eller en policy för hur vi kan göra i just denna församling. Det kan underlätta för den enskilda individen och minska risken för en upplevd godtycklighet.

Efterfrågan av enskild självvård ökar. Allt fler av de som söker sig till kyrkan efterfrågar en personlig kontakt och individuellt anpassat upplägg för denna. Det är en utmaning för församlingen i allmänhet och diakonin i synnerhet att möta detta behov och önskan.

Bilaga 2: Gudstjänstplan

När kyrkklockorna kallar till gudstjänst på Hammarö så är det ett tecken på att Gud finns närvarande mitt ibland oss och att tron är levande bland alla som bor här.

"Gudstjänsten är kyrkolivets centrum, där församlingen möter Gud i Ordet och sakramenten. Kyrkans dag för huvudgudstjänster är söndagen, eftersom Jesus Kristus uppstod på söndagen, Herrens dag." (Inledning till KO kap 17)

I Hammarö församling firar vi huvudgudstjänst varje söndag och kyrklig helgdag. De flesta huvudgudstjänster firas i Hammarö kyrka. Under höst, vinter och vår firas ofta även en gudstjänst i Skoghalls kyrka. Kontinuitet och fasta gudstjänsttider erbjuder en trygghet och god tillgänglighet för församlingen.

- I Hammarö kyrka firas huvudgudstjänster och merparten av de kyrkliga handlingarna: dop, konfirmation, vigsel och begravning.
- I Skoghalls kyrka firas gudstjänster med musikinslag och olika teman, vardagsmässor, andakter och huvudgudstjänster.
- På Arken firas andakter i samband med olika aktiviteter.
- På äldreboenden firas andakter, gudstjänster och mässa.
- Gudstjänster firas också vid andra tillfällen och på andra platser i församlingen, t ex friluftsgudstjänster, pilgrimsvandringar, ekumeniska gudstjänster mm.
- Små och stora-gudstjänster firas regelbundet i båda kyrkorna
- Dessutom erbjuds drop-in dop och -vigslar.

Gudstjänsten ska vara källan i vilken vi får kraft att leva i mission och utöva diakoni och undervisning. Gudstjänsten bör ge utrymme för människors sökande, tvivel, glädje och hopp, samt bjuda in till delaktighet. I samband med gudstjänst kan fortsatt gemenskap erbjudas i form av exempelvis enkelt fika och samtal.

"Gudstjänsten är hela församlingens gåva och uppgift. Alla i församlingen är kallade att delta i gudstjänsten och komma med sina erfarenheter och livsfrågor till det gemensamma mötet med Gud." (Inledning till KO kap 17)

I kyrkoordningens formulering av församlingens grundläggande uppgift nämns gudstjänsten först. Detta kan tolkas som att gudstjänsten är hjärtat som syresätter församlingens blodomlopp och levandegör den grundläggande uppgiftens övriga dimensioner såsom undervisning, diakoni och mission.

Men varken gudstjänst, undervisning, diakoni eller mission har ett egenvärde i sig. Det viktigaste med Kristendomen är:

"Syftet är att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas. Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas." (Inledning till KO kap 2)

Bilaga 3: Pastoral handlingsplan för dop

Jesus gav uppdraget att döpa

"Åt mig har getts all makt i himlen och på jorden. Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar: döp dem i Faderns och Sonens och den heliga Andens namn och lär dem att hålla alla de bud jag har gett er. Och jag är med er alla dagar till tidens slut." (Matt 28:18-20)

Ur kyrkoordningen (Kap 19)

Dopet är ett sakrament, vilket betyder att det är en helig handling instiftad av Jesus Kristus. Dopet sker alltid med vatten och i Faderns, Sonens och den heliga Andens namn. Genom jordiska medel får människan del i Guds rike. I en ny födelse tas människan ut ur syndens och dödens sammanhang och förenas med Jesus Kristus för att med honom och hans folk dela korsets och uppståndelsens liv.

Dopet är en engångshandling, vid vilken Gud treenig tar upp människan i sin gemenskap och för henne in i sin kyrka och församling. Dopet sker därför vanligen i församlingens gemensamma gudstjänst. Samtidigt har dopet betydelse för hela livsvägen: varje dag får den som döpts leva i sitt dop och gå genom död till liv, från ofrihet till frihet. Genom dopet har människan fått Guds nåd, en nåd som bär henne hela livet och genom döden.

Kyrkans uppdrag är att alla människor ska nås av erbjudande om dop. Såväl barn som ungdomar och vuxna kan ta emot dopet. Det är församlingens uppgift att ombesörja att dopundervisning sker. Faddrar kan också utses för att tillsammans med de närstående ta ett särskilt ansvar för den döptes fostran till människa och kristen. Dopet kan senare bekräftas i församlingens gemenskap, vid konfirmation och annan gudstjänst där dopet aktualiseras.

Tillvägagångssätt

Tidigast 3 månader efter att ett barn fötts så skickar församlingen ut en inbjudan till föräldrarna med information om och inbjudan till dop. I brevet finns också information om församlingens barnverksamhet.

Dopen bokas normalt via församlingsexpeditionen men också andra vägar kan användas för ökad tillgänglighet såsom exempelvis via direktkontakt med prästerna.

En till två veckor innan dopet hör den präst som ska ha dopet av sig till familjen och bokar in ett dopsamtal.

Dopen sker vanligen på lördagar, där vi helst ser att inte mer än två barn döps samtidigt (om det inte gäller syskon). Dop erbjuds också i söndagens huvudgudstjänst som då anpassas efter dopet. Dop sker även vid andra tider efter önskemål.

Vid dopet får barnet ett dopbevis, ett dopljus och en dopgåva. Eventuella faddrar får ett fadderbrev.

Dopfest och bibelutdelning

En gång per år bjuds de barn som döpts in till en dopfest. När barnen fyller 6 år, bjuds de in till en gudstjänst, där de erbjuds att ta emot en barnbibel.

Dopet, en möjlighet för alla

Konfirmander som inte är döpta erbjuds dop under konfirmandtiden. Äldre barn, ungdomar och vuxna kan också döpas. Församlingen skickar ut information om dop till odöpta medlemmar inför deras 18-årsdag. Församlingen erbjuder dopundervisning för vuxna som vill döpas. Regelbundet erbjuds så kallat drop-in dop.

"Det är en stor sak när ett litet barn föds, ett verkligt under... Tänk då att få komma med sitt barn till kyrkan och vända sitt tack till Gud." (E Billing)

Bilaga 4: Pastoral handlingsplan för konfirmandarbetet

Förutsättningar och mål

Konfirmandarbetet är en del av församlingens undervisning och lärande. Arbetet bygger på dopet som ett livstolkande och livslångt mönster för hur det är att leva som människa och kristen i Jesus efterföljd. I "Riktlinjer för Svenska kyrkans konfirmandarbete " (fastställd 2020-06-09) beskrivs de generella målen för arbetet enligt följande:

- kunskap om och erfarenhet av att kristen tro och kyrkans liv handlar om människans livsfrågor
- kunskap om och erfarenhet av kristen tro genom Bibelns berättelser, trosbekännelsen, de tio budorden, gyllene regeln och missionsbefallningen
- möjlighet att utifrån egna livsfrågor utforska och pröva kristen tro
- förtrogenhet med gudstjänst, andakt och kyrkans år, Vår Fader och andra böner och psalmer
- redskap att forma en trygg identitet och utvecklas andligt och känslomässigt
- livsglädje och framtidshopp
- erfarenhet av gemenskap i konfirmandgruppen och i församlingen
- redskap att gestalta kyrkans budskap och närvaro i samhället, världen och i relation till skapelsen
- redskap att relatera kristen tro till andra livsåskådningar samt att visa respekt mot människor med annan övertygelse

För att uppnå detta erbjuder Hammarö församling olika möjligheter att konfirmeras;

1. Terminsläsning: september till maj, med ca 1 träff per vecka.
2. Sommarläsning: några veckor under sommarlovet, samt ett antal träffar under året.

I sin helhet omfattar konfirmandtiden minst 60 timmar å 60 minuter, dessutom innehåller undervisningen minst fyra lägerdygn enligt konfirmandriktlinjerna.

Förberedelser

Hammarö församling bjuder in till konfirmation under det år ungdomarna fyller 14 år eller går i årskurs 8. Konfirmationsgudstjänsten äger rum det år ungdomarna fyller 15 år eller går i årskurs 8.

Undervisning

Konfirmandarbetets innehåll återfinns i Bibelns berättelser, gudstjänstliv och kristen etik. Dimensionerna gudstjänst, undervisning, diakoni och mission i församlingens grundläggande uppgift är sammanhanget för lärande och för att bli förtrogen med det innehåll som konfirmandarbetet ska ha.

Uppföljning och ledarskap

Under konfirmandtiden finns unga ledare med. Dessa är före detta konfirmander som vill fördjupa sitt engagemang i kyrkan. De fungerar både som föredömen för konfirmanderna och som ledare/lärare i undervisningen.

Genom Karlstad stift erbjuds redan konfirmerade unga olika former av utbildningar i ledarskap. Utbildningarna äger rum både inom och utanför Hammarö församling. Rekrytering och vård av konfirmandledare är mycket viktig och kan sägas vara en del i kyrkans – missionsuppgift.

Bilaga 5: Pastoral handlingsplan för begravning

Inledning

Begravningsgudstjänsten är de sörjandes gudstjänst där de tar farväl av den som dött och överlämnar denne i Guds händer. Gudstjänsten skall präglas av det hopp och löfte som vi som kristna har om det eviga livet. Det är en påminnelse om vår egen död där vi ställs inför livets frågor och dödens allvar. Men i ljuset från Jesu uppståndelse lyser hoppet fram.

Begravningstider

Hammarö församling erbjuder i regel fem begravningstider i veckan; två på torsdag, två på fredag och en på lördag. Begravningar på lördagar erbjuds eftersom detta underlättar för långväga anhöriga att närvara. Under sommartid (juni-augusti) erbjuds ej begravning på lördagar. I undantagsfall finns möjlighet att utföra begravning även på andra veckodagar, i första hand onsdagar.

Kontakt med anhöriga

När en begravningstid är bokad får präst, musiker, vaktmästare och pastorsexpedition en bokningsbekräftelse, via e-post. Prästens kontakt med de anhöriga bör ske inom de närmaste dagarna efter att bokningen är mottagen. Det är mycket viktigt att träffa de anhöriga och samtala om begravningsgudstjänsten. Detta s k sorgesamtal kan ske i en anhörigs hem eller i någon av kyrkans lokaler. Ansvarig präst bör avsätta cirka två timmar för samtalet med de närstående. Många frågor kan väckas i samband med ett dödsfall och samtalet är en viktig stund att få prata om den avlidne och kunna ta emot tröst. Det är bra om flera av de anhöriga har möjlighet att medverka i samtalet för att ge prästen tydligare bild av den som har dött. Med en tydligare bild kan prästen göra ett mer nyanserat griftetal, till tröst för de sörjande.

Musik och psalmval

Vid val av musik skall anhörigas önskemål i möjligaste mån tillgodoses. I första hand skall de sörjande erbjudas livemusik från kantor och ev solist. Ibland finns skäl att spela musik från CD-skiva om detta är viktigt för de anhöriga. I begravningsgudstjänsten ingår minst två psalmer och kyrkohandboken ger utrymme för mer musik/psalmer för de som önskar. Det är viktigt att sätta en personlig prägel på det sista avskedet och musiken är en viktig del i detta. Lämpligheten av musikval bör ske i samråd med präst och musiker. Begravningsbyrån bör låta prästen vara med och hjälpa de sörjande att välja psalmer så att psalmvalet inte redan är bestämt när sorgesamtalet sker.

Begravningsgudstjänsten

Ordningen för begravningsgudstjänst skall följas enligt Kyrkohandboken för Svenska kyrkan. Begravningsgudstjänsten bör äga rum i kyrkorum eller kapell alternativt utomhus på kyrkogården. Gudstjänsten skall, trots sitt allvar, präglas av ljus och hopp.

Bårtäcke och urntäcke

Hammarö församling har två bårtäcken som är utformade för kistor och ett urntäcke som är utformat för att användas vid begravning med urna.

Gravsättning

”När någon har avlidit, bör hans önskan om kremering och om gravsättningen såvitt möjligt följas av den som i egenskap av anhörig eller närstående eller annars ordnar med

gravsättningen.” (Begravningslagen 5 kap §1) Efter gravsättning råder griftefrid. (Brottsbalken kap 16 §10) Gravsättningsintyg måste finnas för att få gravsätta någon.

Minnesstund

Präst bör avsätta tid att vara med vid minnesstund om så efterfrågas.

Vid minnesstunden är det brukligt att prästen läser kondoleanser. Musik, tal och bildspel kan även förekomma vid minnesstunden.

Urnedläggning

Präst bör erbjuda sig att vara med vid urnedläggning.

Tacksägelse

Tacksägelse med klockringning sker för de som är begravda i församlingen, vanligtvis söndagen efter begravningen. Namnet på den avlidne läses upp och ett missionsljus tändes. I samband med detta ringer kyrkklockorna. Efter gudstjänstens slut får de anhöriga ta med ljuset hem. Om ingen av de anhöriga närvarar vid tacksägelsen kan prästen åka hem med ljuset till dem efteråt.

Sorgegrupp

Det är viktigt att de anhöriga inte känner sig bortglömda. Änkor och änklingsor blir erbjudna att vara med i en s k sorgegrupp där de kan träffa andra sörjande samt att, genom präst och diakon, få stöd i sorgearbetet.

Minnesgudstjänst

Under allhelgonahelgen firas en minnesgudstjänst där namnen på alla avlidna, tillhöriga Svenska Kyrkan i Hammarö församling, läses upp. Ett ljus för varje månad tänds av församlingens kyrkvårdar. Flera av församlingens präster medverkar vid gudstjänsten och musiken som spelas är hoppingivande och ljus.

Julblommor

De som blivit änkor/änklingsor under året och haft begravningsgudstjänsten i Hammarö församling får en julblomma. Den präst som förrättat begravningsgudstjänsten delar vanligen ut blomman.

Samverkan

Kyrkoherde, kyrkogårdschef och begravningsbyråer träffas regelbundet till samtal om olika frågor vad gäller arbetet gentemot anhöriga.

Det är kyrkoherden som enligt delegationsbeslut upplåter kyrka och om emeritipräster eller präster från andra pastorat tjänstgör skall dessa präster kontakta kyrkoherden i förväg. Samma regler gäller för begravningsgudstjänstens planering och genomförande som ovan, d v s den lokala begravningspastoralen.

Bilaga 5.1: Rutiner för gravsättning inklusive etiska överväganden

Instruktioner vid gravöppning kistgrav

En grav får öppnas bara genom innehavarens av begravningsplatsens försorg. Graven får inte öppnas på ett sådant sätt att stoft eller aska skadas. (Begravningslag (1990:1144) 2 kap 13 §)

- Tillsammans med kyrkogårdsvaktmästare utser anhöriga en gravplats. Kontroll av att det är rätt grav görs med hjälp av en gravkarta samt utsatt sticka med gravnummer.
- Graven mäts ut och grävs i regel en dag före jordfästningen.
- Vi gräver endast ett gravdjup på 1.60m och använder gravstämp som säkrar marken för rasrisk.
- Personal som deltar i grävningsarbetet måste ha hjälm och skyddsskor, och det bör alltid vara minst två personal närvarande vid grävningen. Ingen personal får gå ner i graven innan den är säkrad med gravstämp. Stege ska alltid finnas till hands om personal går ned i graven.
- Vid eventuell risk för närliggande gravvårdar kan även dessa tillfälligt tas bort. Om så är fallet meddelas gravrättsinnehavare i förväg om detta. Om det är vatten i graven pumpas detta ur. Påträffas kist- och benrester läggs dessa åt sidan och grävs sedan ner i samband med återgrävningen.
- När graven är färdiggrävd läggs planksats ut runt gravens kanter, sidorna kläs med gravmattor och gravlock läggs på.
- Igenläggningsarbetet sätts igång efter begravningsgudstjänsten och kistsänkningen. Först tas planksats med gravmattor bort och stämplingen tas upp ur graven. Detta sker antingen för hand eller med grävmaskin. Först fylls utrymmet mellan kista och jordvägg ut, detta för att kistan inte skall tryckas sönder när jordmassorna återställs. Därefter täcks graven igen ända upp till kanten. Vintertid görs en gravkulle. Gravytan krattas. Begravningsblommorna läggs ut.

Instruktioner vid gravöppning urngrav

En grav får öppnas bara genom innehavarens av begravningsplatsens försorg. Graven får inte öppnas på ett sådant sätt att stoft eller aska skadas. (Begravningslag (1990:144) 2 kap 13 §)

- Tillsammans med kyrkogårdsvaktmästare utser anhöriga en gravplats. Kontroll av att det är rätt grav görs med hjälp av en gravkarta samt utsatt sticka med gravnummer.
- Graven grävs i regel samma dag som urnsättningen skall äga rum, ett djup på minst 70 cm.
- Varje urngrav är indelad i ett rutsystem, och urngravplatsen mäts ut med hjälp av en gravritning. Urnor kan även sättas ner i en kistgrav och även denna grav är då indelad i ett rutmönster.
- Jorden som grävs upp förvaras i mellantiden i en skottkärra på undanskymd plats.
- Efter grävning kläs urngraven med urnmatta.
- Graven återställs snarast efter nedsättningen. Det skall helst inte synas att gravytan har varit rörd.

Minneslund

Gravplatsen är och skall vara anonym. Anhöriga får inte närvara vid nedsättning av aska.

Nedsättning av aska i minneslund sker under vår, sommar och höst. Personal hämtar askan av den avlidne som förvarats i bårhuset. Platsen mäts ut efter ritning och grävs ut. Askan sätts

ned (ej behållaren) och identifikationsplattan av keramik tas bort och förstörs. Efter detta återställs markytan. Skall flera askor nedsättas grävs varje aska ned för sig. Innan askan sätts ned i minneslunden inhämtas skriftligt medgivande av anhörig.

Asklund

Askgravplatsen är avsedd för gravsättning av aska i askpåsar. Möjlighet finns för anhöriga att närvara vid gravsättningen. Gravplatsen markeras med en namnplatta och kyrkogårdsförvaltningen ansvarar för skötsel och plantering. Endast lösa blommor i vaser är tillåtet samt gravljus på separat smyckesplats.

Gravsättning utan närvaro av anhöriga

Gravsättning av kista

Utsedd personal från kyrkogårdsförvaltningen skall ha vårdad klädsel. Antalet bärare är 4 eller 6 personer. Transport av kista sker med katafalk och sänkes med sänkband.

Gravsättning av urna

Utsedd personal från kyrkogårdsförvaltningen skall ha vårdad klädsel. Urnor, i väntan på gravsättning, förvaras i bårhuset. Urnan sänkes med band.

Etiska regler som gäller på kyrkogårdarna

- Blommor och kransar som lagts på graven tas bort efter en vecka, eller på anmodan av anhöriga.
- Blommor och kransar som lagts utanför kyrkan tas bort varje onsdag.
- Arbete med maskiner (ex lövblåsar, trimmers, gräsklippare och traktorer) förekommer inte under begravning eller gravsättningar.
- Kyrkogårdspersonalen meddelas skriftligt att begravning eller gravsättning skall äga rum. Arbetet kan då anpassas till andra sysslor.
- Inga kläder eller verktyg får hängas eller lutas mot gravvårdar.
- Kyrkogårdarna är arbetsplatser, men även platser där värdighet alltid skall råda.
- All personal skall alltid vara lyhörda för besökare på kyrkogården och uppmärksamma ifall besökare behöver fråga eller ha hjälp med något.
- Det är olämpligt att spela musik under arbetet.
- Musik i hörselskydd är godkänt.

Risker och åtgärder vid gravgrävning

Risker

- Rasrisk
- Klämskador
- Slag

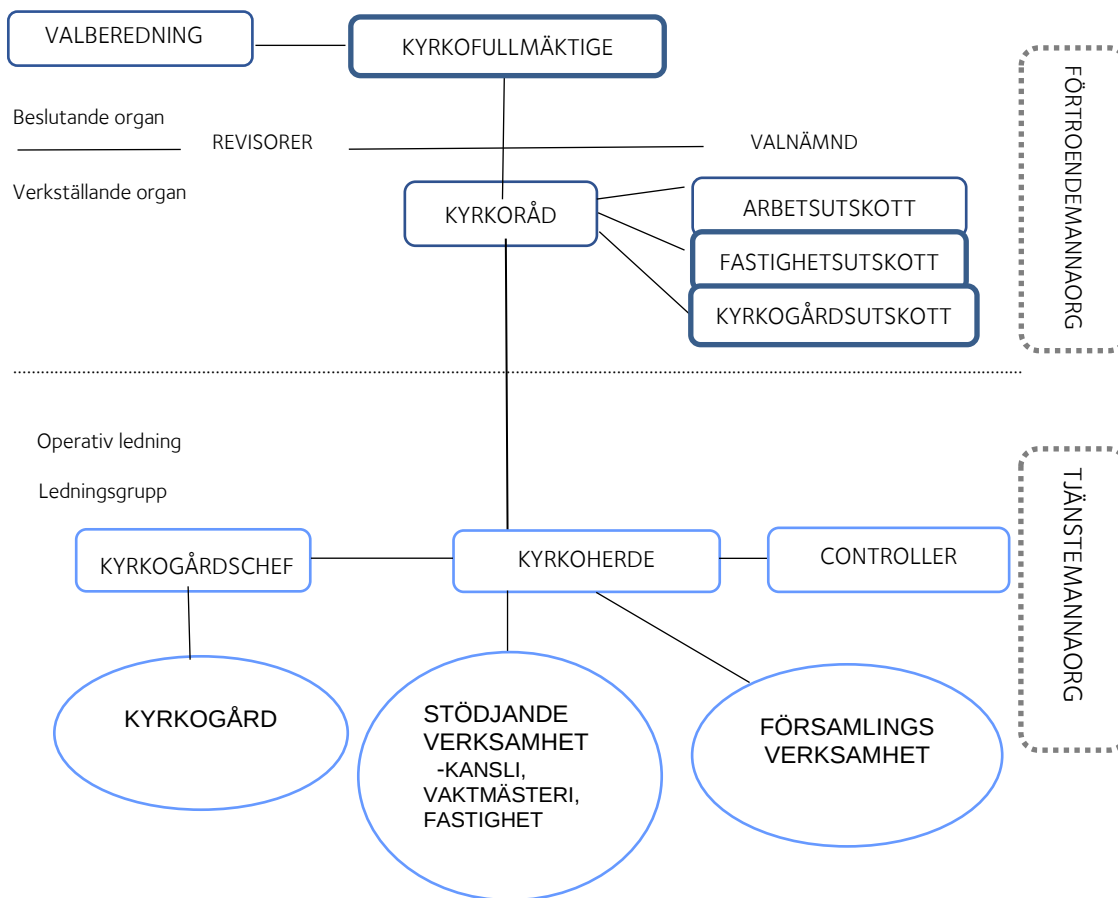
Åtgärder

- Vid grävning skall man alltid vara minst två som arbetar.
- Gravmassorna körs bort.
- Handskar, hjälm och skyddsskor skall alltid användas i arbetet.
- Ingen person får gå ner i en ostämplad grav.

Etiska regler för krematorieverksamheten

Hammarö församling har ingen egen krematorieverksamhet. I stället anlitar vi krematoriet i Karlstad som har antagit etiska regler för sin verksamhet.

Bilaga 6: Hammarö församlings organisation

Barnkonsekvensanalys

Barnkonsekvensanalys vid beslut

Kyrkorådet har genom kyrkoordningen ansvar för att verka för barnets bästa genom att göra barnkonsekvensanalyser inför beslut. Barnperspektivet skall lyftas i alla verksamheter, och inga ärenden ska beslutas utan att barns rätt har beaktats. (Se KO 4:4 4 st, 3:22).

Denna mall skall fungera som ett stöd vid beredning inför kyrkorådets beslut. Det är de förtroendevaldas ansvar att ha nog kunskap om FN:s barnkonvention för att kunna bedöma om barnkonsekvensanalysen är tillräcklig för att beslut ska kunna fattas.

Ärende?

I första steget redogörs för ärendet som barnkonsekvensanalysen handlar om:

Församlingsinstruktion 2023

Vilka barn berörs?

I detta steg handlar det om att hjälpa beslutsfattaren att få en uppfattning om vilka och hur många barn som berörs av de konsekvenser som uppstår vid ett beslut.

Barn som kommer i kontakt med Hammarö församlings verksamheter.

Hur påverkas barnet?

Här skriver man in hur barnet påverkas av det som beslutas i ärendefrågan. I första hand bör barnet få berätta själv.

Två av de tre utpekade utvecklingsområdena i församlingsinstruktionen handlar om barn: "Barn och familj" och "Konfirmander, unga ledare och ungdomar" Församlingen tar härvidlag ett stort ansvar för att utveckla barnverksamheten och erbjuda spännande aktiviteter för alla åldrar.

Barnkonsultation/barndialog?

Har det genomförts en barnkonsultation/barndialog, och i så fall under vilka former och med hur många barn?

Ja, genom Karlstads stifts barnhearing / enkät.

Utkastet till församlingsinstruktion har visats upp för våra unga ledare. De valde att lämna kommentarer kring församlingsinstruktionens avsnitt Utvecklingsområden, punkten Barn och familj. Specifikt kommenterade de frågan om att också låta 13-14-åringar vara med i ungdomsgruppen i syfte att skapa en sömlös övergång mellan barnverksamheten och ungdomsverksamheten.

De unga ledarnas ord:

”Vi är rädda för att vi som är unga ledare också i ungdomsgruppen ska få ta ansvar för de yngre. Så vi inte kan slappna av och slippa ta ansvar.

Det blir svårt att prata fritt om vad vi vill. 18-åringens liv skiljer sig från 13-åringens ganska mycket.

Går det inte att göra en annan grupp där de yngre kan vara. Självklart får de hänga med oss någon gång men inte alltid.

Det är skönt att ha en plats där man får vara lite själv och där inte så många är med.”

Bedömning?

Här ges en bedömning av de konsekvenser som uppstår vid beslut av det aktuella ärendet. I bedömningen kan rekommendationer om bifall eller avslag ges, eller en kompensatorisk åtgärd föreslås, om det skulle hända att beslutet inte är bra för barn men ändå måste tas.

Barn- och ungdomsverksamheten kommer att prioriteras även om församlingen står inför ett tuffare ekonomiskt läge.

Beslutat i kyrkorådet 2023-08-29

Domkapitlets beslut om utfärdande av församlingsinstruktion för Hammarö församling

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Domkapitlet

Sammanträdesdatum
2023-12-14

Utdrag ur Domkapitlets protokoll

§ 120

Utfärdande av församlingsinstruktion för Hammarö församling Dnr:
DK 2023–0112

Beslut

Domkapitlet beslutade

att utfärda församlingsinstruktion för Hammarö församling med stöd av 57 kap. 6 § kyrkoordningen.

Ärendebeskrivning

Förelåg förslag till utfärdande av församlingsinstruktion för Hammarö församling. En församlingsinstruktion får utfärdas av domkapitlet efter godkännande av kyrkofullmäktige och kyrkoherde var för sig.

Inkommen församlingsinstruktion innehåller alla de i 57 kap. 5 § kyrkoordningen och av domkapitlet föreskrivna delarna.

Församlingen har tre övergripande utvecklingsområden: Barn och familj, Konfirmander, unga ledare och ungdomar samt Daglediga och äldre. Förelåg upprättad tjänsteskrivelse, daterad 2023-12-05, med förslag till beslut.

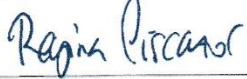
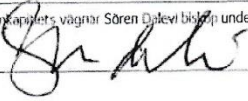
Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Expeditioner/protokollsutdrag

KARLSTAD STIFT	
Domkapitlets diarienummer	Inkom 2024 -01- 26
	Svenska kyrkan KARLSTADS STIFT
Dnr:	

Församlingsinstruktion

Församling/pastorat: Hammarö församling		Kontrakt: Södra Värmlands kontrakt
Pastorsexpeditionen har expeditionstid för personliga besök: mån-fre 10-12 ; mån-tis och tors-fre 13-15	Telefontid: mån-fre 10-12 ; mån-tis och tors-fre 13-15	
Sociala medier: Facebook, Instagram	Pastoratets/församlingens webbplats: www.svenskakyrkan.se/hammaro	
Senaste barnkonsekvensanalys som tagits fram som grund för att kunna behandla det som kallas "barnets perspektiv" i det pastorala programmet:		ÅÅÅÅ/MM/DD: 2023-08-29
Datum för den senaste doppastoralen:		ÅÅÅÅ/MM/DD: 2023-11-07
Datum för den senaste konfirmandpastoralen:		ÅÅÅÅ/MM/DD: 2023-11-07
Datum för den senaste Lokalförsörjningsplan:		ÅÅÅÅ/MM/DD: 2021-11-09
Datum för den senaste: ☒ Begravningspastoral ☒ Riktlinjer för begravningsverksamhet ☐ Gemensamt dokument		ÅÅÅÅ/MM/DD: 2020-11-03
Kyrkofullmäktiges godkännande av församlingsinstruktionen	Kyrkoherdens godkännande av församlingsinstruktionen	Kyrkorådets godkännande av församlingsinstruktionen
Ort Hammarö	Ort Hammarö	Ort Hammarö
Datum 2023-11-07	Datum 2023-11-07	Datum 2023-11-07
Kyrkofullmäktiges ordförande underskrift 	Kyrkoherde underskrift 	Kyrkorådets ordförande underskrift
Namnförtydligande Bo Öster	Namnförtydligande Regina Piscator	Namnförtydligande Ann-Marie Larsson
Domkapitlet i Karlstad utfärdar denna församlingsinstruktion att gälla tills vidare.		Karlstad den 25/1-24
På domkapitlets vägnar Sören Dahlen biskop underskrift 		Namnförtydligande Sören Dahlen

